

Jana Rätke, Barbara Perfahl

Štěně

Rady, jak přežít první týdny

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Jana Rätke, Barbara Perfahl

Štěně

Rady, jak přežít první týdny

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 7007. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová

Přeložila Lea Smrčková

Sazba Q point

Počet stran 184

První vydání, Praha 2018

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Originally published in German by Kynos Verlag Dr. Dieter Fleig GmbH, Germany, 2017.

Knihla byla přeložena z originálu **Abenteuer Welp**.

Überlebenstipps für die ersten Wochen,

vydaného nakladatelstvím Kynos Verlag GmbH, Nerdlen/Daun, Německo.

© 2017 Kynos Verlag, Nerdlen, Germany

Czech language translation © Grada Publishing, a.s., 2018

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-2170-0 (ePub)

ISBN 978-80-271-2169-4 (pdf)

ISBN 978-80-271-0712-4 (print)

Jana Rätke, Barbara Perfahl

Štěně

Rady, jak přežít první týdny

GRADA PUBLISHING

OBSAH

Když vám do života vstoupí pes	8
Nevyžádané proctví	11
Přání a skutečnost	19
Nové štěně: Kouzelná skříňka se otevírá	30
Pět největších neplech, které štěňata tropí	34
Můj pes nemá „toho nového“ rád	56
Typicky lidské hledisko: Očekávání kladená na štěně a mezilidské konflikty	62
Co si od psa přejeme	65
Různé typy majitelů	69
Co je na vztahu mezi člověkem a štěnětem tak zvláštního?	71
A jak ovlivňuje pes v domě vztahy mezi lidmi?	72
Proč jsou očekávání tak důležitá	73
Jak ve zdraví přestát turbulence	76
V klidu je síla	77
Nácvik dodržování čistoty	80
První velká jízda	84
Když štěně bojkotuje procházku po městě	89
Štěně nemá rádo obojek a vodítko	91
Proč štěně nemůže běhat na volno?	94
Štěně při každé návštěvě vyvádí	98
Smím si brát své štěně na klín?	103
K čemu potřebuji psí školu?	104

Tři štěňata se zbláznila: vzorové příklady	106
Vzorový příklad Paula: Když se panička a páníček rozcházejí v názorech	108
Vzorový příklad Amy: Divoké štěně	128
Vzorový příklad Bruno: Když je druhý pes úplně jiný než první	141
Všechno bude dobré	158
Vývoj probíhá skokově, ale přesto razantně	161
Vedete si „deníček štěstí“?	162
Jak najít dobrou psí školu?	164
Otestujte se: Co od svého štěněte očekávám?.....	168
Na závěr	176
Literatura.....	177
Poděkování	178

KDYŽ VÁM DO ŽIVOTA

Pod bundou jen pyžamo, nohavice narychlo nacpané do vysokých zimních bot, v levé ruce baterku, v pravé vodítko mého psa: jsou tři hodiny ráno, je velmi chladná lednová noc, venku minus dvanáct – a já stojím na zeleném proužku na ulici před svým domem a slyším se, jak mumlám „čůrej, čůrej“. Ne, nejsem náměsíčná, ani jsem si nevezala drogy, které by mi rozšířily vědomí. Jsem pouze novopečenou majitelkou štěněte! Můj devítitýdenní zlatý retrívr na mě upírá svoje velké hnědé oči jako knoflíky a pravděpodobně si říká: „Kam jsem se to proboha dostal? Proč moje lidská maminka u všech všudy postává ve tmě ve sněhu? Co já s tím? Jsem unavený, jen na chvíli jsem se zvedl ze svého košíčku, abych si ulevil. Ale to už jsem přece zvládl, vyčůral jsem se přímo před pelíškem.“ Chvilce, kdy se na mě ten čtyřkilový méda s plyšovou srstí poprvé podíval, znamenala začátek velké lásky. Lásky k mému psu. Mému věrnému průvodci.

Svého psa snů jsem si pustila do života. A přistupovala jsem k němu od počátku naprosto svědomitě. Jako každý hrdý majitel štěněte jsem se snažila dělat všechno správně a nic neponechat náhodě. Maminku svého budoucího psa jsem navštěvovala ještě před jeho narozením, přečetla jsem hned několik chytrých příruček o základní výchově štěněte – a přece, na podobné absurdní situace jako je tato, kdy musím sama samotinká postávat ve tři hodiny v noci před svým domem – mě předem nikdo nepřipravil. Navzdory všem přečteným knihám o výchově štěněte, navzdory dlouhým hodinám stráveným na internetu na kynologických stránkách a fórech, probíhají první dny s novým čtyřnohým přítelem úplně jinak, než bych si kdy pomyslela. Štěně v noci vyje, nechce chodit na procházky, vyštěkává návštěvníky nebo kouše majitele do lýtek.

VSTOUPÍ PES

*Dojemná štěněcí očička nám umožní
na chvíli zapomenout na nevyspanost.*

Ale proč na začátku nového života se psem jde často všechno na levačku? Proč ráno na první procházce v parku narážíme na zoufalé majitele, kteří frustrovaně vyprávějí, co všechno coby mladí „psí rodiče“ zažívají, a polykají při tom slzy, zatímco jejich štěně vesele poskakuje kolem? Proč tolik majitelů štěňat úpěnlivě hledá řešení, jak zvládnout podle jejich názoru úplně vyšínutého psa?

V této knize najdete odpovědi na otázky a situace, které zná každý majitel štěněte. A vysvětlíme si, proč štěně, které ještě ani neztratilo mléčné zoubky, dokáže vztah k páníčkovi a paničce podrobovat takovým zatěžkávacím zkouškám.

Z těchto štěňat mají vyrůst velcí a silní psi. Zatím ještě pokojně společně obědvají. Jaký charakter se u malých nezbedů asi vyvine v jejich budoucích rodinách?

Nevyžádané proctví

Novopečení „psí rodiče“ se nezdá ocitají v nečekaných konfliktních situacích. Zatímco před příchodem štěněte domů se všichni většinou shodnou, že v žádném případě nebudou štěně krmit od stolu či je dokonce brát na gauč, pak přijde zkouška ohněm a dostávají se první pochyby. Na jedné straně si v duchu říkáme: „Ach, ten je tak miloučký, neměl/a bych ho přece jen vzít do postele?“, na druhé straně je tu partner, který si trvá na svém „Já si ale opravdu nepřiju, aby ten pes s námi chodil do ložnice.“

Ale k bizarním situacím může docházet i při kontaktu s cizími lidmi. Třeba na možnost, že na mě na zahradnickém trhu (i když jen slovně) zaútočí jakási neznámá žena, jsem připravená nebyla, ani odborná literatura se o ničem podobném nezmiňuje. S podivným akcentem na mě zasyčela: „Chudák pes. Ten s vámi nebude mít hezký život.“ Co ji dovedlo k této ponuré věštbě? Vlastně ani nevím. Zrovna jsem byla v zahradním centru, s nímž sousedil zookoutek, kde psi byli vysloveně vítáni. Chtěla jsem maximálně využít tohoto tak důležitého času v životě svého mladého psa k tomu, abych mu ukázala co nejvíce běžných každodenních situací. Dokonce jsem si vyrobila něco na způsob rozvrhu hodin: jet metrem, projít se městem, navštívit zoo – a ano, na mém seznamu byla také návštěva zahradního centra. Něco jako tajný tip mezi pejskaři, protože jeho součástí je mimo jiné skleněný výtah, což je pro štěně velmi důležitá zkušenost. Kdybych ho s tím vším neseznámila během prvních týdnů, mohlo by se stát, že při každé další návštěvě by jako oslík tvrdošijně odmítalo vstoupit do výtahu nebo dokonce propadalo panice. Alespoň tak to psali v knihách, které jsem četla. Jakmile jsme vstoupili do obchodu, hned se kolem nás vytvořil hrozen lidí a všichni se k tomu mému roztomilému vlněnému klubíčku nadšeně vrhali. Doprovázeli to různými zvukovými projevy jako „ooch“ nebo „aach“, jimiž dávali najevo své nadšení z pejska. I když jsem měla radost z toho, jaký ohlas moje štěňátko vyvolává, přece jen jsem hladicí orgie po chvíli přerušila s vysvětlením: „Víte, pro nás je teď důležité vyzkoušet si výtah.“ Lidé nám s pochopením dělali místo. A právě cestou ke cvičnému objektu k nám přistoupila ona zmiňovaná postarší dáma, bez vyzvání své masivní tělo sehnula přímo nad mým psem

a začala ho hladit. Když jsem jí zdvořile sdělila, že už je ze své první návštěvy města vyčerpaný a že potřebujeme jít dál, vrhla na mě ledový pohled. Její mimika ztuhla a její tón budil hrůzu. Naštvaně, ale jasně a zřetelně vyřkla své prorocství: „Chudák pes. Ten nebude mít hezký život.“

Takhle si to majitel štěněte většinou představuje: že se bude se svým psím miminkem blaženě mazlit.

Paní v šustákovce s pistolí

V té době, tedy zhruba před sedmi lety, jsem pracovala jako novinářka na volné noze. Spolu se svým štěnětem jsem zahájila projekt výchovy psa. Týden poté, co se nastěhovalo, jsme se poprvé vypravili do psí školky. Čtrnáct psích dětiček vždy s nejméně dvěma dvounohými průvodci se sešlo jednoho sobotního rána na blátivé louce kdesi v severním Německu. Podsaditá padesátnice v zelené šustákové bundě a přehnaně velkou barevnou vodní pistolí nás ve stručnosti uvedla do děje. – Mladí pejsci radostně poskakující na vodítcích prozatím nesmějí ke svým psím kolegům. Teprve na signální slovo jsme měli rozepnout karabiny a vypustit je. Protože úroveň našich znalostí byla rozličná, nikdo vlastně nevěděl, co že to takové „signální slovo“ vlastně je. Takže raz, dva, tři, start: čtrnáct štěnat ve věku mezi osmi a šestnácti týdny se k sobě vrhá a rázem se promíchává na jakémsi hřišti plném vzrušujících dobrodružství. Vysloužilé pneumatiky, staré plastové přepravky jakož i jeden dětský bazének mají malým raubířům posloužit jako hračky.

O hodinu později byl můj pes v důsledku srdnatého používání vodní pistole dámou v šustákovce mokrý až na kůži a na pokraji vyčerpání ze hry se psími kumpány. Paní nám, novým majitelům, vysvětlila, že všichni máme velmi dominantní psy a že nás tudíž čeká ještě spousta práce. To tedy sedělo. Dominantní psi! Těžce vychovatelní! Takže takhle vypadala naše první návštěva psí školčky. Moje štěně na konci se silami okamžitě vedle mě na sedadle spolujezdce usnulo, zatímco já jsem tiše vzlykala za volantem automobilu. Dominantní pes? Po tvářích mi tekly slzy. První návštěvu psí školčky jsem si představovala jinak.

A je dost pravděpodobné, že podobně v autě vzlykala už spousta lidí přede mnou, kteří se stali čerstvými majiteli psa. A nejspíš i právě v tuto chvíli jsou někde novopečení majitelé ronící slzy. Vzlykající majitelé jako by byli všudypřítomní.

Mladé zvíře je náročné: pokojně spící štěňátko však svého majitele naplní pocitem štěstí.

Jsou to hormony štěstí?

Poté, co jsem se svým čtyřnohým souputníkem navštívila několik dalších školek, jež všechny potíraly nežádoucí způsoby chování, ale neměly zájem hledat jejich příčiny, zasedla jsem znovu do školních lavic já sama a absolvovala jsem vzdělání, abych se stala certifikovanou trenérkou lidí i psů, zaměřující se na terapii chování. Od té doby sama zažívám při své každodenní trenérské práci, jak se život se štěnětem pro rodinu od začátku kompletně změní. Na to, že se první noci moc nevyspíte, se snad ještě dá teoreticky připravit. Když se ale sedm dní za sebou ve dvě a ve čtyři ráno na kolenou snažíte jednou rukou odstranit hromádky a loužičky, zatímco druhou štěněti bráníte, aby tím vším neprobíhalo sem tam, kruhy pod očima se vám prostě zvětšovat budou. To, že se malé štěně bude zpočátku vyprazdňovat v bytě, je přitom jasné předem a pro pejskaře stejně normální, jako že miminka se musí přebalovat – takže je to všechno jen otázka „hormonů štěstí“?

Štěňata bývají velmi zvědavá: malá Lola se zkouší dostat do květináče.

Když nám však malý pejsek ve čtyři hodiny ráno dává najevo, že se už vyspinkal a teď je plně připravený ke hře, nebo když začne s požitkem ožuzlávat nohu od stolu, přece jen občas začneme pochybovat, zda na to naše hormony budou stačit. Novopečení majitelé psů mi někdy také líčí, jak byli zklamaní, že štěně nepřišlo čistotné už od chovatele. Na seznamu jejich přání šlápnutí bosou nohou do lůžičky většinou nefigurovalo. Milí novopečení majitelé, mám pro vás dobrou zprávu: všechno to jednoho dne přejde a i vaše štěňátko se naučí dodržovat doma čistotu.

Příchod malého čtyřnožce znamená pro jeho novou lidskou rodinu nejednu výzvu, a to – což je zajímavé – v mnoha oblastech života. Nežřídká se stává, že každý jednotlivý člen rodiny má ohledně štěněte své vlastní představy a přání. A to, že z něj nebude každý ve stejné míře nadšen, vyplývá z povahy věci. Pokud například paničce velmi záleží na čistotě, takže si na noc opakovaně nastavuje budík, aby štěně vynesla na vykonání potřeby ven, páníčkovi může zase ze všeho nejvíc záležet na nerušeném nepřerušovaném spánku. A hned je ve vzduchu cítit první napětí.

Zásadní otázky týkající se původu psa, tedy zda mít čistokrevného nebo raději z útulku, bývají předem velmi živě diskutovány. Jak by měl vypadat? A jakou by měl mít povahu? Spíše aktivní, nebo zdrženlivou? Všechny tyto otázky členové rodiny probírají donekonečna a vytvářejí si v duchu seznamy „pro a proti“. Avšak na to, zda mají lidé v rodině stejné názory na výchovu nebo jaká očekávání každý má – na to se s tím, jak člověka při myšlenkách na soužití se psem zaplaví hormony štěstí, často úplně zapomíná. Teprve když si štěně přivezeme, vychází postupně najevo, jak rozdílné představy o psu měla maminka, tatínek a dítě. Nakonec je tak štěně pro svoji novou rodinu „balíčkem s překvapením“.

Někdy nevíme, jestli se máme začít smát nebo plakat: štěňátka mívají nejroztodivnější nápady.

Když se štěně stane zdrojem konfliktů

Málokdy mají štěstí a zoufalství k sobě tak blízko při tréninku psa jako v prvních 16 týdnech jeho života. Zatímco si předem představujeme, jak se budeme s pejskem ňufat na gauči, ve skutečnosti budeme muset čelit situacím, na které nebudeme připraveni, a kamenem úrazu vždy nebude ani štěně samo, nýbrž problémy často vznikají jinde. Nečekaně třeba zažíváme konflikty s cizími lidmi na ulici. Proč musíte tak malé štěně vůbec tahat do autobusu a proč bych si ho zrovna teď nemohl pohladit? Vypadá to, jako kdyby každý měl právo se k vašemu štěňátku vyjádřit a každý také všechno věděl lépe než vy. A když se nám zachce ukázat našemu malému krásu přírody, začnou na nás volat pejskaři z druhé strany parku, ať už to své štěně hezky rychle odvážeme, aby si mohlo pohrát s ostatními dospělými psy. V praxi to pak vypadá tak, že se na naše štěně, které jsme si sotva vyzvedli u chovatele, třicetikilometrovou rychlostí řítí jeden až dva třicetikiloví psi.

Můj nejbizarnější zážitek tohoto druhu se odehrál kdesi v horním Bavorsku v malém poklidném městečku, tak pěkném, až jsem si začínala myslet, že snad jen kvůli němu byly vynalezeny pohlednice. Loudala jsem se onoho nádherného slunného dne se svým malým pejskem podél čiré horské říčky. Pobřežní cesta byla úzká, vlevo řeka, vpravo příkrý sráz, takže úplně se zde vyhnout protijdoucímu bylo obtížné. Stěží bylo možné se minout. Můj pes se stopovačkou připevněnou k obojku pobíhal asi dva metry přede mnou. Tu jsem na horizontu zahlédla hnědou, asi čtyřicet centimetrů velkou hromadu svalů – na úzké cestě stál pes. Jeho panička za ním zaostávala asi třicet metrů a nahlas křičela: „Dejte si pryč toho psa, můj kouše!“ Nevím to už přesně, ale dost možná byl tohle právě okamžik, kdy se mi v hlavě zrodilo rozhodnutí napsat tuto knihu.

Kromě bizarních scének s cizími lidmi se člověku může lehce stát, že je natlačen do konfliktu i svým nejbližším okolím. Potenciální konflikt zkrátka číhá na všech úrovních. Nejlepší přítelkyně je kupříkladu překvapená, proč bychom si spolu nemohly jako obvykle vyrazit na šestihodinovou procházku po městě. Vždyť malé štěně přece musí umět zůstat také někdy samo, no ne? Nebo se pro změnu zlobí partner, že panička si štěně bere k sobě na gauč, ačkoliv se

předem dohodli, že to dělat nebudou. A rázem je z nás štkající majitel štěněte, který je v mnoha životních situacích konfrontován s nečekanými problémy a diskusemi.

Ale proč tomu tak je? A jak máme podobné situace řešit? Moje spoluautorka, psycholožka dr. Barbara Perfahl, a já bychom chtěly v této knize dát odpověď právě na takovéto otázky. Budeme se zabývat konkrétními každodenními situacemi, jež zná každý majitel štěněte, a vysvětlíme si, proč pes reaguje, jak reaguje. A také tím, které problémy vznikají teprve v důsledku našeho, lidského chování. Zároveň vás vybavíme ověřenými strategiemi, jak tyto situace řešit odpovídajícím způsobem.

Výchova štěněte v sobě má potenciál soudku se střelným prachem: různé představy mohou vyvolat ve vztahu výbuch.

Přání a skutečnost

Při své každodenní práci trenérky psů často zažívám, jak mi majitelé štěňat líčí, že jsou na pokraji zoufalství. Když je navštívím doma, nezřídka dojde i na slzy. Skutečnost, že štěně nefunguje nebo se nechová tak, jak si ve svých představách vysnili, pociťují mnozí jako hluboké zklamání. Snad každý, kdo už někdy měl štěně, ten pocit zná. Střídají se vztek, zoufalství a pocit, že to nezvládneme. A co je na tom nejzákladnější: jen málokdo si troufne to říci nahlas. Problémy se štěňaty? Jsou přece tak sladká! Nebo... ne, ten můj něco takového nikdy neudělal – to jsou věty, které novopečené majitele štěňat dostávají pod

Všední den se štěnětem: jakmile mu k obojku připneme vodítko, odmítá vyjít ze dveří.

-

tlak ještě větší. Vůbec si netroufnou nahlas přiznat, že to se svým štěnětem nějak nezvládají, že se cítí přetížení, že toho je na ně zkrátka moc. Pro mnohé je štěně něčím na způsob „luxusního zboží“. Ve své praxi zažívám denně, jak mizí počáteční euforie. Nehledě na to, jak dobře se člověk na příchod štěněte připravoval, obtížné fáze zkrátka přicházejí, a někdy i pořádné problémy. Nezřídka majitelé po krátké době čiré radosti mluví o tom, že jejich domácnost ovládla krizová nálada. Zčásti to může být vyvoláno konflikty uvnitř rodiny, zčásti zvenčí. Ale i když si to třeba zrovna v této chvíli nedokážete představit, všechna ta námaha se vyplatí!

Faktem je, že vychovávat malého pejska je nádherný zážitek. Dovolte nám, abychom vás společně provedly i těmi obtížnějšími fázemi. A také vysvětlily: Proč se vlastně se štěnětem do těchto obtížných fází dostáváme? Máme od svého psa falešná očekávání, nebo zkrátka potřeby člověka nebo člověka a psa nejsou kompatibilní? Proč se nás tak osobně dotýká, že život, který jsme si se psem naplánovali, od počátku neběží zcela podle našich představ? A proč člověk v této chvíli nedokáže přerušit zaběhlé stereotypy?

V následujících kapitolách se těmto otázkám budeme snažit přiblížit jak z pohledu trenéra, tak psa. Pro soužití člověka a psa však také může být velmi prospěšné, když na věci, které soužití člověka a štěněte zatěžují, nahlédneme z jiné perspektivy. Doktorka Barbara Perfahl proto zodpoví tyto otázky i z pohledu psychologa.

Moje a Barbařiny cesty se zkřížily, jak už možná tušíte, díky štěněti. Barbara přišla se svou malou Frídou ke mně na trénink. Záhy po příchodu malé labradoodlí slečny do rodiny to doma totiž začalo skřípat. Nejprve byla malá Frída hodně bojácná. Odmítala opustit dům. S tímto chováním se rodina ještě dokázala vyrovnat se ctí. Ale po čtrnácti dnech začalo přituhovat: Frída se svojí paničce, když jí chtěla vzít její oblíbenou kost na hraní, srdnatě zakousla do ruky.